RECENSIE

Handelingsgericht werken

Samenwerken aan schoolsucces

Auteur:	Noëlle Pameijer
Uitgeverij:	Acco
Jaar:	2017
Pagina's:	351
ISBN:	9789492398130
Prijs:	€ 32,50

Over de auteur

Noëlle Pameijer is school- en kinderpsycholoog. Bovenal is ze de grondlegger van handelingsgericht werken in Nederland; ze heeft hierover meerdere (hand)boeken op haar naam staan. Pameijer geeft lezingen en cursussen en schrijft artikelen.

Inhoud

Dit nieuwe boek is te beschouwen als een bundeling van de eerder verschenen boeken voor intern begeleiders, leraren en ouders. Bovendien is alles geactualiseerd aan de hand van recente ontwikkelingen, zoals het nieuw waarderingskader van de inspectie, verbeterd aan de hand van praktijkervaringen en (nog beter) gefundeerd op wetenschappelijk onderzoek. De onderzoeksbevindingen van Marzano, Hattie en Mitchell krijgen ruimschoots aandacht.

Het is een basisboek dat te gebruiken is in opleidingen, maar ook een lijvig handboek voor de praktijk. Behalve dat het handelingsgericht werken is aangepast aan passend onderwijs, heeft ook de doorontwikkeling hiervan in de scholen flink wat verbeteringen opgeleverd. De volgorde van de zeven uitgangspunten is veranderd. Was voorheen het eerste uitgangspunt 'De onderwijsbehoeften staan centraal', nu is dat 'Handelingsgericht werken is doelgericht'. Ook gaat het niet meer alleen om onderwijsbehoeften, maar om onderwijs- en opvoedbehoeften. De leerlingen hebben een sterkere positie, aan ouderbetrokkenheid is onderwijssteunend gedrag toegevoegd, het boek bevat geen formulieren meer en het eigenaarschap gaat nu over wat moet en wat mag.

In acht hoofdstukken komen successievelijk alle uitgangspunten aan bod. Elk hoofdstuk bevat kaders met toelichtende praktijkvoorbeelden, schema's of achterliggende theorie. In de inleiding wordt nadrukkelijk gesteld dat handelingsgericht werken een ideaalmodel is, een na te streven werkwijze waar onderwijsprofessionals aspecten van hun handelen in kunnen herkennen en zich af kunnen vragen welke aspecten verbeterd kunnen worden met behulp van Hattie's *feed-up*, *feedback* en *feed-forward*. De basisattitude van handelingsgericht werken, die voorheen vooral zat in het zoeken naar de positieve kracht van leerling, leraar en ouders, is nog meer toegespitst op:

1. De 'schuld' van leerling en ouders loslaten door als professional in de spiegel te kijken: wat kan die doen zodat het de leerling en ouders wel gaat lukken?
2. Van probleemgericht praten naar oplossingsgericht handelen.
3. Doelgericht werken, steeds feedback zoeken en het elke dag iets beter willen doen.

Voor scholen die nog niet of te weinig bekend zijn met handelingsgericht werken gaat hoofdstuk 8 in zijn geheel over een implementatietraject.

Waardering

Door Pameijers 'blauwe boek' voor intern begeleiders ben ik vertrouwd geraakt met handelingsgericht werken. Het daaropvolgende gele boek voor leraren werd mijn grote favoriet en raakte in de loop der jaren propvol met aantekeningen. Dat gebeurt nu weer met dit tweede gele boek, dat voor mij niet alleen een naslagwerk is, maar weer net zo inspireert door alle vernieuwingen. Na toenemende kritiek op groepsplannen en groepsoverzichten heeft Pameijer afstand gedaan van bijlagen met formulieren, hoewel ze het gebruik daarvan nooit heeft verplicht. Sterker, in het verleden vroegen scholen haar juist om formulieren. In een masterclass gaf Pameijer aan dat er scholen zijn die groepsoverzichten van dertig pagina's schrijven. Dat is natuurlijk nooit de bedoeling geweest. Ik vraag me dan af wie dat in hemelsnaam zo geïmplementeerd heeft. Dat kan Pameijer niet geweest zijn. Ze laat in dit boek in ieder geval zien dat het allemaal veel korter kan en ook zonder. Pameijer heeft een briljante klus geleverd, door niet alleen te reflecteren op het handelingsgericht werken in de praktijk, maar ook door de boeken die hieraan voorafgingen met elkaar en de wetenschap te verbinden en er één geheel van te maken. Als er een prijs zou bestaan voor het beste onderwijsboek van 2017, dan gaat die wat mij betreft naar dit geweldige HGW-handboek!

Lidy Peters